

«El BEI tenia indicis suficients per aturar el finançament del projecte Castor i requerir més informació»

Experts qüestionen el paper de l'organisme financer comunitari en la Comissió d'Investigació del Parlament sobre el fiasco del magatzem de gas submarí

Detall de la plataforma marina del Castor | ACN

El Banc Europeu d'Inversions (BEI) tenia "indicis suficients" per aturar el finançament del projecte Castor i "requerir més informació" sobre el seu desenvolupament i viabilitat. La representant de l'Observatori del Deute en la Globalització, Mònica Guiteras, ha recordat, així, davant la Comissió d'Investigació del Parlament sobre el cas, com l'organisme financer públic comunitari va incomplir la seua responsabilitat donant suport financer al fracassat magatzem de gas submarí. El BEI no només va comprar 300 milions d'euros de deute subordinat amb diners públics i va habilitar una línia de liquiditat de 200 milions per garantir l'èxit financer de l'operació sinó que va exigir el retorn als bonistes sense assumir cap responsabilitat per un fiasco tècnic que no va voler estudiar prèviament.

El BEI, com va denunciar el Parlament Europeu i va reconèixer amb la boca petita el mateix organisme en un informe, es va desvincular totalment de les responsabilitats tècniques del projecte a l'hora de finançar-lo, sense valorar els possibles efectes sobre la població i el medi ambient. Per contra, es va esforçar per garantir que els inversors que havien comprat els bons sènior tenien la inversió assegurada i, va ser així, com no van perdre "ni un cèntim", únicament els futurs beneficis.

Emparat en una suposada necessitat estratègica per garantir el subministrament de gas -que la

caiguda de la demanda posterior i la crisi energètica han tirat pel terra-, el Castor va passar el sedàs per al finançament de projecte que no s'adeqüen al canvi de model energètic i lluny de l'economia real. I, malgrat que els mercats i inversors no eren aliens als riscos, la seua actuació va permetre que s'acabessin carregant als consumidors. "El BEI havia d'haver pagat els bonistes amb deute subordinat i no carregar els costos a la ciutadania", ha explicat Guiteras, qui ha recordat que, en altres casos, com a Itàlia, ha finançat projectes vinculats a casos de corrupció.

De fet, i segons ha recordat, estos inversors havien estat informats de la possibilitat que la compensació no es materialitzés -"sabien més que nosaltres", ha precisat- si el govern espanyol renunciava sota l'argument que la concessionària no havia complert les seues obligacions. En este escenari havia de ser ACS qui retornés els 1.440 milions d'euros dels bons.

Al final, l'executiu del PP, en un temps rècord, va ordenar el pagament dels 1.350 milions a la constructora amb este objectiu: ho va fer amb un crèdit sol·licitat per Enagás que els consumidors havien de tornar en 30 anys mitjançant la factura del gas. Suspesos els pagaments pel Tribunal Constitucional, els jutjats hauran de decidir sobre la demanda dels bancs creditors - Santander, Bankia i Caixabank- al respecte. Una nova patata calenta del govern espanyol als tribunals.

Anteposar l'interès general

La maniobra del llavors executiu conservador va elevar fins els 3.280 milions d'euros el cost del Castor. Guiteras ha criticat que el govern espanyol acceptés la renúncia de l'exconcessionària Escal UGS sense haver valorat opcions com aplicar una moratòria del pagament del deute, un judici de responsabilitats i exigir el tancament de les instal·lacions. En este sentit, una altra de les compareixents, l'advocada Asun Cirera, que va portar el cas d'un grup d'empresaris que van presentar una denúncia per la indemnització del Castor davant la Unió Europea ha remarcat que el govern espanyol podia " anteposar l'interès general per sobre del particular i el govern tenia base jurídica" per haver descartat el pagament d'una indemnització d'una infraestructura que mai va arribar a entrar en funcionament.

Des de l'Aliança contra la Pobresa Energètica, Maria Campuzano ha recordat l'impacte sobre la població vulnerable que té el pagament de la factura del que considera un "desastre" i una "estafa". Ha recordat que fins la sentència del Tribunal Constitucional el fiasco del magatzem de gas submarí s'enduia 100 milions d'euros dels costos fixos, que suposen més d'un 50% del valor de la factura del gas. En este sentit, ha explicat que encara és incert si els bancs i Enagás tornaran els diners cobrats.

"Molt clarament veiem amb quina facilitat es transferix un deute d'un projecte fracassat a la ciutadania i com impacta a les famílies amb pobresa energètica, com impacta sobre els que tenen més a perdre: s'asseguren els negocis dels més rics apuntalats sobre les esquenes dels més pobres", ha denunciat. Així, calcula que del deute de 3.280 milions d'euros, Catalunya n'hauria de fer-se càrrec, proporcionalment, 931. Una xifra que contrasta, ha recordat, amb el deute de les famílies en situació de pobresa energètica que les grans companyies de "l'oligopoli energètic" es neguen a assumir.

Sense notícies de les injeccions

En la sessió d'este dilluns de la Comissió d'Investigació han comparegut també responsables de l'Observatori de l'Ebre, que s'han limitat a exposar les dades del seguiment de la crisi sísmica. La tècnica encarregada de la secció de sismologia del centre, Estefania Blanch, ha explicat que van avisar els responsables d'Escal UGS el dia 10 de setembre davant l'increment anòmal del nombre de sismes que tenia lloc entorn la plataforma marina -fins aquell moment, assegura, els estudis històrics apuntaven que a la zona del Castor es podien produir uns deu sismes anuals habitualment inferiors a 2,5 graus-. "Desconeixíem que en aquell moment s'hi feien treballs", ha precisat. Fins i tot, ha assegurat, tampoc van saber que les injeccions havien començat ja a mitjan

juny, sense que fins llavors es detectés cap terratrèmol.

Va ser el dia 13 de desembre quan van suggerir la paralització o reducció de les injeccions després de detectar els primers terratrèmols el dia 5 amb l'inici de la tercera fase dels treballs "Vam tenir una trucada d'Escal informant-nos que les autoritats pertinents estaven informades de l'activitat. Esta va ser la informació que vam tenir", ha apuntat. L'empresa, davant del jutjat número 4 de Vinaròs que investiga els terratrèmols, que just aquell mateix dia havia ja reduït els cabals però no va deixar d'injectar efectivament fins el dia 17 de setembre. Malgrat això, els sismes, ha confirmat Blanch, van continuar incrementant-se en nombre i magnitud: 1021 fins el 4 de novembre, amb un màxim de 4,3 graus el dia 1 d'octubre.

L'any 2008, tres anys després que un informe de l'Observatori advertís del perill potencial de les injeccions de gas i la necessitat d'elaborar un estudi sísmic que mai es va encarregar, l'exconcessionària Escal UGS va contractar l'organisme científic per 58.000 euros anuals amb l'objectiu de monitoritzar els terratrèmols a la zona. L'empresa va finançar també la instal·lació de dos sismògrafs a Alcanar i Alcalá de Xivert per millorar la xarxa i la detecció de terratrèmols per sota dels dos graus a l'escala de Richter. Tot i això, segons ha revelat Blanch, no es va tenir en compte la proposta d'un sismògraf submarí prop dels pous d'injecció que, segons han apuntat diversos experts, hauria aportat més dades.